

Cauza C-423/23**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

10 iulie 2023

Instanța de trimitere:

Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia (Tribunalul Administrativ Regional din Lombardia, Italia)

Data deciziei de trimitere:

7 iulie 2023

Reclamantă:

Secab Soc. coop.

Pârâte:

Autorità di Regolazione per Energia Reti e Ambiente (ARERA)

Gestore dei servizi energetici (GSE) SpA

Obiectul procedurii principale

Anularea mai multor acte și facturi emise de pârâte.

Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare

În temeiul articolului 267 TFUE, se solicită Curții să clarifice dacă reglementarea italiană care stabilește un anumit nivel maxim al veniturilor pe care producătorii le obțin din vânzarea de energie electrică, în special în ceea ce privește sectorul energiei din surse regenerabile, este compatibilă cu normele de drept al Uniunii relevante.

Întrebările preliminare

- 1) Articolul 5 alineatul (4) din Directiva (UE) 2019/944, considerentele (3) și (12) ale Directivei (UE) 2018/2001, considerentele (27), (28), (29) și (39), articolul 6 alineatul (1) și articolul 8 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2022/1854 se opun unei reglementări naționale care stabilește un plafon pe veniturile de pe piață obținute din vânzarea de energie electrică în modul prevăzut la articolul 15a din Decretul-lege nr. 4 din 27 ianuarie 2022, care nu garantează producătorilor reținerea a 10 % din veniturile care depășesc acest plafon?
- 2) Articolul 5 alineatul (4) din Directiva (UE) 2019/944, considerentele (2), (3) și (12) ale Directivei (UE) 2018/2001, considerentele (27), (28), (29) și (39) articolul 6 alineatul (1) și articolul 8 alineatul (2) literele (b) și (c) din Regulamentul (UE) 2022/1854 se opun unei reglementări naționale care stabilește un plafon pe veniturile de pe piață obținute din vânzarea de energie electrică în modul prevăzut la articolul 15a din Decretul-lege nr. 4 din 27 ianuarie 2022, care nu protejează și nu încurajează investițiile în sectorul energiei din surse regenerabile?
- 3) Considerentul (3) al Directivei (UE) 2018/2001, articolul 7 alineatul (1) literele (h), (i) și (j), considerentele (27) și (41), articolul 8 alineatul (1) literele (a) și (d) și articolul 8 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2022/1854 se opun unei reglementări naționale care stabilește un plafon pe veniturile de pe piață obținute din vânzarea de energie electrică în modul prevăzut la articolul 15a din Decretul-lege nr. 4 din 27 ianuarie 2022, care nu prevede niciun plafon specific pentru veniturile obținute din vânzarea de energie produsă din combustibili fosili și nici nu prevede norme distincte în funcție de diferitele surse de producție?

Dispozițiile dreptului Uniunii și jurisprudența Uniunii invocate

Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE, în special articolul 5.

Directiva (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, în special considerentele (2), (3), (12) și (29).

Regulamentul (UE) 2022/1854 al Consiliului din 6 octombrie 2022 privind o intervenție de urgență pentru abordarea problemei prețurilor ridicate la energie, în special considerentele (1), (3), (6), (25), (27), (28), (29), (30), (32), (33), (34), (39), (40), (41) și (71), articolele 6, 7 și 8.

Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor,

REPowerEU: acțiuni europene comune pentru o energie mai accesibilă ca preț, sigură și durabilă, în special punctele 2.2.1., 2.2.2., concluziile și anexa 2.

Hotărârea din 29 septembrie 2016, C-492/14, EU:C:2016:732 și Hotărârea din 1 iulie 2014, C-573/12, EU:C:2014:2037.

Dispozițiile naționale invocate

Decreto-legge 27 gennaio 2022, n. 4 (Decreto-legge nr. 4 din 27 ianuarie 2022); articolul 15a

Alineatul 1 prevede aplicarea, de la 1 februarie 2022 până la 31 decembrie 2022, a unui mecanism de compensare a prețului la energie pentru energia electrică introdusă în rețea de diferite tipuri de instalații alimentate din surse de energie regenerabile.

Alineatul 3 prevede că GSE calculează diferența dintre prețul de referință și prețul de piață și indică modul de calculare a acestor prețuri.

Alineatul 4 prevede că, în cazul în care diferența menționată la alineatul (3) este pozitivă, GSE plătește suma corespunzătoare producătorului și, în cazul în care diferența este negativă, GSE efectuează o ajustare sau solicită suma corespunzătoare de la producător (mecanism de compensare bidirecțional).

Decreto-legge 9 agosto 2022, n. 115 (Decreto-legge nr. 115 din 9 august 2022); articolul 11

Legge 29 dicembre 2022, n. 197 (Legea nr. 197 din 29 decembrie 2022); articolul 1

Alineatul 30 prevede aplicarea, începând cu 1 decembrie 2022 și până la 30 iunie 2023, a unui plafon pe veniturile de pe piață obținute din producția de energie electrică, pentru energia electrică introdusă în rețea din instalațiile alimentate din surse regenerabile care nu intră în domeniul de aplicare al articolului 15a menționat anterior și din instalațiile alimentate din surse neregenerabile menționate la articolul 7 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2022/1854.

Alineatul 31 prevede că plafonul pe venituri se aplică oricărui venit de pe piață al producătorilor de energie electrică produsă de instalațiile menționate mai sus și, dacă este cazul, al intermediarilor care participă la piețele angro de energie electrică în numele acestor producători.

Alineatul 32 prevede că GSE calculează diferența dintre prețul de referință și prețul de piață și indică modul de calculare a acestor prețuri.

Alineatul 33 prevede că, în cazul în care diferența menționată la alineatul 32 este negativă, GSE efectuează o ajustare sau solicită suma corespunzătoare de la producător (mecanism de compensare unidirecțional).

Prezentare pe scurt a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 Societatea reclamantă produce energie electrică prin intermediul unor instalații alimentate din surse de energie hidroelectrică.
- 2 În temeiul articolului 15a din Decretul-lege nr. 4 din 27 ianuarie 2022, ARERA, prin deciziile sale din anul 2022 și din anul 2023, a înscris reclamanta pe lista societăților vizate de această dispoziție, iar GSE a emis ulterior reclamantei o serie de facturi. Aceste decizii, precum și alte acte conexe și facturile menționate fac obiectul acțiunii în anulare introduse de reclamantă în fața instanței de trimitere.
- 3 Potrivit articolului 15a, pentru producătorii menționați la acest articol, contraprestația pentru furnizarea de energie, în loc să fie stabilită de piață, este stabilită de legiuitor cu titlu imperativ, prin stabilirea unui plafon pe venituri.
- 4 Acest articol ar fi trebuit să se aplice în perioada 1 februarie 2022-31 decembrie 2022, însă articolul 11 din Decretul-lege nr. 115 din 9 august 2022 a prelungit termenul până la 30 iunie 2023.
- 5 La 8 octombrie 2022, a intrat în vigoare Regulamentul (UE) 2022/1854, care prevede o intervenție de urgență pentru abordarea problemei prețurilor ridicate la energie, care a inclus, în special, un plafon pe venituri mai ridicat și un domeniu de aplicare mai larg decât cele prevăzute la articolul 15a.
- 6 Articolul 1 alineatele 30–38 din Legea nr. 197 din 29 decembrie 2022 a transpus, la rândul său, articolele 6, 7 și 8 din Regulamentul (UE) 2022/1854 pentru perioada cuprinsă între 1 decembrie 2022 și 30 iunie 2023, excluzând însă instalațiile alimentate din surse regenerabile, deja reglementate de articolul 15a.
- 7 Plafonul pe venituri prevăzut la articolul 15a a fost, așadar, aplicat, în perioada 1 februarie 2022-30 iunie 2023, producătorilor de energie din surse regenerabile, în pofida intrării în vigoare a Legii nr. 197 din 29 decembrie 2022, care a fost, în schimb, aplicată în cazul producătorilor de energie din surse neregenerabile și din surse regenerabile nementionate la articolul 15a, în perioada 1 decembrie 2022-30 iunie 2023.
- 8 Acest lucru s-a întâmplat deși, anterior Regulamentului (UE) 2022/1854, articolul 15a a constituit, în esență, norma națională de punere în aplicare a normei de drept al Uniunii în ceea ce privește energia produsă din surse regenerabile.

Argumentele esențiale ale părților din procedura principală

- 9 Reclamanta susține că articolul 15a din Decretul-lege nr. 4 din 27 ianuarie 2022 este contrar dreptului Uniunii.

Prezentare pe scurt a motivelor trimiterii preliminare

- 10 De la sfârșitul anului 2021, prețurile energiei electrice au înregistrat o creștere anormală ca urmare a creșterii excepționale a prețurilor gazelor naturale, utilizate ca factor de producție pentru producerea de energie electrică.
- 11 Articolul 15a, asemenea Regulamentului (UE) 2022/1854, a fost adoptat cu scopul de a limita temporar veniturile extraordinare de pe piață obținute de producătorii de energie electrică care, neutilizând gazul pentru producție, au costuri independente de evoluția prețurilor gazelor naturale. În acest scop, articolul 15a prevede un plafon în ceea ce privește aceste venituri extraordinare și sumele aferente care urmează să fie distribuite clienților finali.
- 12 Instanța de trimitere are îndoieli cu privire la faptul că modalitățile concrete de stabilire a plafonului de către legiuitorul italian sunt conforme cu limitele stabilite chiar de Regulamentul (UE) 2022/1854, precum și cu legislația Uniunii Europene în domeniul energiei, atât în ceea ce privește amploarea, cât și sfera entităților cărora li se aplică.

ENTITĂȚI

- 13 Deși prețul de referință menționat la articolul 15a alineatul 3 litera a) este cuprins între 56 de euro/MWh și 58 de euro/MWh și, prin urmare, este mult mai mic decât prețul stabilit la nivelul Uniunii, respectiv 180 de euro/MWh, acesta este, potrivit ARERA, echitabil, întrucât corespunde mediei aritmetice a prețurilor în fiecare zonă de piață, înregistrate între 1 ianuarie 2010 și 31 decembrie 2020, reevaluate pe baza inflației.
- 14 Instanța de trimitere arată că, potrivit considerentului (28) al Regulamentului (UE) 2022/1854, în vederea stabilirii plafonului veniturilor de pe piață, ar fi trebuit să se facă referire la orele la care cererea se situa la cele mai înalte niveluri, înainte de războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei.
- 15 Metoda urmată de legiuitorul italian, în schimb, a prevăzut o medie a prețurilor la energie pe ani, luând în considerare inclusiv anul 2020, care a fost afectat de anomalii cauzate de pandemia de COVID-19, și excluzând anul 2021, care, pe lângă compensarea caracterului excepțional al anului precedent, a marcat începutul unui nou ciclu economic de creșteri fără precedent ale prețurilor. Excluderea anului 2021 din baza de calcul al prețului de referință a condus la o reducere a acestuia cu peste 10 %.
- 16 Prin urmare, instanța de trimitere are îndoieli cu privire la caracterul proporțional și rezonabil al plafonului pe veniturile de pe piață prevăzut la articolul 15a, dat fiind că producătorilor nu li se garantează reținerea a 10 % din veniturile care depășesc acest plafon, astfel cum se prevede la considerentul (39) al Regulamentului (UE) 2022/1854.

- 17 Măsura italiană pare, de asemenea, inadecvată pentru a proteja investițiile realizate în sectorul energiei din surse regenerabile și, mai ales, capacitatea de a realiza astfel de investiții în viitor, cu scopul de a extinde utilizarea unor astfel de surse, astfel cum prevede în mod expres legislația relevantă a Uniunii.
- 18 Potrivit concluziilor cuprinse în Comunicarea Comisiei din 8 martie 2022 „REPowerEU”, înlocuirea combustibililor fosili cu surse regenerabile este imediat necesară pentru a spori independența energetică a Europei, la fel cum, în conformitate cu considerentul (2) al Directivei (UE) 2018/2001, promovarea formelor de energie din surse regenerabile este o parte importantă a pachetului de măsuri necesare pentru îndeplinirea angajamentelor asumate de Uniune în temeiul Acordului de la Paris din 2015 privind schimbările climatice, inclusiv a obiectivului obligatoriu de reducere a emisiilor cu cel puțin 40 % până în 2030, menționat în mod expres ca fiind „de o importanță majoră pentru politica energetică și de mediu a Uniunii”.
- 19 Lipsa unor investiții adecvate în sectorul energiei din surse regenerabile face parte din eșecul statelor de a combate schimbările climatice, care a fost deja constatat de mai multe instanțe naționale (cauza „Urgenda Foundation” în Țările de Jos, cauza „Affaire du Siècle” în Franța, cauza „Neubauer” în Germania) și face obiectul unor cauze care se află în prezent pe rolul Curții Europene a Drepturilor Omului (cauzele nr. 39371/20, 53600/20 și 34068/21).
- 20 În detaliu, din interpretarea coroborată a considerentelor (28) și (29) ale Regulamentului (UE) 2022/1854 reiese că, la stabilirea plafonului, este necesar să se lase o marjă rezonabilă în raport cu prețul pe care investitorii s-ar fi putut aștepta să îl obțină, cu scopul de a nu prejudicia evaluarea inițială a rentabilității investițiilor și de a nu le compromite, aspect pe care norma italiană nu pare să îl fi avut în vedere.
- 21 Astfel, pe lângă limitarea directă a capacității financiare a întreprinderilor producătoare de energie din surse regenerabile de a face investiții, articolul 15a este de asemenea de natură a avea efecte indirecte, subminând încrederea investitorilor în dezvoltarea sectorului, contrar principiilor stabilite de Curte în sensul că este necesar „să [se] favorizeze, pe termen lung, investițiile în instalații noi,” (a se vedea Hotărârea din 29 septembrie 2016, C-492/14, EU:C:2016:732, punctul 110, și Hotărârea din 1 iulie 2014, C-573/12, EU:C:2014:2037, punctul 103).

PERSOANELE CĂRORA LI SE APLICĂ REGLEMENTAREA ÎN CAUZĂ

- 22 Articolul 15a afectează numai producătorii de energie care utilizează surse regenerabile.
- 23 În timp ce Regulamentul (UE) 2022/1854 impune plafonul pe venituri și în cazul producătorilor de energie care utilizează lignit, țiței și turbă și reține a fi oportună stabilirea unui plafon specific pentru cei care utilizează huiă, articolul 15a nu prevede nicio normă pentru acei producători care, prin urmare, au beneficiat de un

avantaj nejustificat, în special în perioada 1 februarie 2022-1 decembrie 2022, în care nu au fost supuși niciunei plafonării a veniturilor, ceea ce duce la discriminare și la denaturarea funcționării pieței.

- 24 În plus, în timp ce articolul 8 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2022/1854 permite diferențierea regimului aplicabil diferitor surse, articolul 15a prevede, în schimb, un plafon pe veniturile de pe piața unică pentru toate categoriile de producători din surse regenerabile prevăzuți la articolul respectiv, în pofida faptului că costurile de producere a energiei nu sunt aceleași pentru toate categoriile de instalații, ceea ce, în mod similar, pare să conducă la discriminare și la denaturarea funcționării pieței.
- 25 De exemplu, în cursul anului 2022, producătorii care au utilizat energie hidroelectrică au înregistrat o scădere a producției lor cu peste o treime față de nivelurile istorice, ca urmare a secetei excepționale și a temperaturilor ridicate, în timp ce alții chiar au beneficiat de pe urma acestora, dar au fost supuși aceluiași plafon pe venituri.
- 26 Prin urmare, instanța de trimitere consideră că este necesar să adreseze întrebările preliminare enunțate mai sus.

DOCUMENT DELUSO